

ČESKÝ JAZYK

5. třída

U každé z vět v úlohách 1 až 15 rozhodněte, zda je napsána bez pravopisné nebo mluvnické chyby.

1. **ano(A) – ne(B)** *Neplytvej zbytečně silamy. (B)*

2. **ano(A) – ne(B)** Děti narýsovaly rovnoramenný trojúhelník. (A)

3. **ano(A) – ne(B)** *Rytíři přinesli v bitvě objet' nejvyšší. (B)*

4. **ano(A) – ne(B)** *Rozlobil se, že stále ještě neumím sčítat. (B)*

5. **ano(A) – ne(B)** Ještě jsme stihli zhlédnout zprávy v televizi. (A)

6. **ano(A) – ne(B)** Chlubil se mi sbírkou známek, především těch z Kanady. (A)

7. **ano(A) – ne(B)** V městském parku to vonělo rozkvetlými stromy a květinami. (A)

8. **ano(A) – ne(B)** *Zatímco dospělí medvědi spali, medvěd'ata dováděli. (B)*

9. **ano(A) – ne(B)** Učitel napomínal žáky, kteří odbyli domácí úkoly. (A)

10. **ano(A) – ne(B)** *Náš názor, že život je možný bezstarostí, byl mylný. (B)*

11. **ano(A) – ne(B)** Rodiče dali Jirkovi dvě želvy, které původně obývaly vyprahlé stepi. (A)

12. **ano(A) – ne(B)** *Staré střevíce jsem hodila mezi odpadky, protože měly už sešlapané podpadky. (B)*

13. **ano(A) – ne(B)** Účastníci se rozdělili na čtyři skupiny, které se postupně vydaly na trasu dálkového pochodu. (A)

14. **ano(A) – ne(B)** V rákosí se ozývaly žaby a čápi klidně postávali na kraji rybníka. (A)

15. **ano(A) – ne(B)** *Mezi obyvateli Šumavy se vyprávěly neuvěřitelné příběhy o mokřinách, kde tančili víly s rusalkami a zjevovali se čerti. (B)*

16.

Které z následujících slov obsahuje dvojhlásku *ou*?

- (A) *pousmát*
- (B) *starousedlík*
- (C) *poukázka*
- (D) *vykroužit*

Text k úlohám 17 až 19

Na těch panských lukách, našel jsem já dukát, kdo mi ho promění, milá doma není.

17.

Kolik zájmen je v uvedeném textu?

- (A) *tři*
- (B) *čtyři*
- (C) *pět*
- (D) *šest*

18.

Kolik je v uvedeném textu sloves ve složeném tvaru?

- (A) *žádné*
- (B) *jedno*
- (C) *dvě*
- (D) *tři*

19.

Ve které z následujících možností jsou správně určeny kategorie podstatného jména *dukát* (v úvodním textu)?

- (A) *rod mužský živ., č. j., pád 4., vzor pán*
- (B) *rod mužský neživ., č. j., pád 1., vzor hrad*
- (C) *rod mužský neživ., č. j., pád 4., vzor hrad*
- (D) *rod mužský živ., č. j., pád 4., vzor hrad*

20.

Ve které z následujících skupin slov jsou pouze slova neohebná?

- (A) *ach, hezky, jakoby*
- (B) *který, poté, sedmkrát*
- (C) *jakbysmet, když, jenž*
- (D) *vedle, několik, alespoň*

21.

A najednou křikl hop a jeho pes skočil přes čtvrtou překážku.

Který z následujících slovních druhů **není** v uvedené větě zastoupen?

- (A) *částice*
- (B) *zájmeno*
- (C) *přídavné jméno*
- (D) *předložka*

22.

Od kterého z následujících slov **nemůžeme** utvořit ženskou podobu slova?

- (A) *jedináček*
- (B) *snoubenec*
- (C) *předseda*
- (D) *psycholog*

23.

Ve které z následujících vět je použit podmiňovací způsob?

- (A) *Prosím, nezapomeň na mne.*
- (B) *Jak bych na to mohla zapomenout.*
- (C) *Nikdy na to nemohu zapomenout.*
- (D) *Zapomněli jsme na to i včera.*

24.

Které oslovení je gramaticky nesprávné?

- (A) *Letče!*
- (B) *Myslivče!*
- (C) *Ochránče!*
- (D) *Ševče!*

25.

Utvořte od následujících podstatných jmen přídavná jména. Které z takto vzniklých přídavných jmen **nebude** obsahovat zdvojenou souhlásku?

- (A) *jméno*
- (B) *bylina*
- (C) *ochrana*
- (D) *dřevo*

26.

Ve které z následujících vět je nevyjádřený podmět?

- (A) *Ale on se jen vymlouvá.*
- (B) *Ani druzí se nedostavili.*
- (C) *Všichni se těší na výlet.*
- (D) *S tebou o tom nechci mluvit.*

27.

Ve které z následujících vět je podmět rodu mužského životného?

- (A) *Doléhá k nám jásot sportovců.*
- (B) *Na stadion proudí stovky fanoušků.*
- (C) *Ze všech stran vystupují nepřátelé.*
- (D) *Dostaví se jen část studentů.*

28.

Který z následujících větných celků se skládá ze tří vět?

- (A) *Mám ráda borůvky, jahody i maliny, nepohrdnu ani třešněmi.*
- (B) *Až zavolám, rychle vyskočíš a vybafneš na ni.*
- (C) *Potkali Janu a Petra, kteří bydlí naproti, v domě číslo pět.*
- (D) *Dávej pozor, hrozí nebezpečí uklouznutí nebo nárazu.*

29.

V závodě na 100 metrů zvítězil. Doběhl zcela vyčerpán.

Která z následujících spojek může spojovat uvedené dvě věty ve smysluplné souvětí? Zachovej dané pořadí vět.

- (A) *jelikož*
- (B) *protože*
- (C) *avšak*
- (D) *neboť*

30.

Které z následujících tvrzení **není** pravdivé?

- (A) *Romány ve veřejné knihovně jsou seřazeny abecedně podle názvů knih.*
- (B) *Slova v rejstříku jsou řazena podle abecedy.*
- (C) *Obsah bývá zařazen na začátku nebo na konci knihy.*
- (D) *V naučných slovnících bývají umístěny i obrázky, fotografie a mapky.*

31.

Které z následujících rčení hovoří o nerozvážnosti?

- (A) *Říká, co mu slina na jazyk přinese.*
- (B) *Na hrubý pytel hrubá záplata.*
- (C) *I kapka vyhloubí kámen.*
- (D) *Tichá voda břehy mele.*

32.

Který z následujících údajů je **zbytečné** psát v adrese?

- (A) *Kladno*
- (B) *Dlouhá 124*
- (C) *243 52*
- (D) *Čtvrté patro*

TEXT K ÚLOHÁM 33 A 34

PARNÍK Z KORKU

1. Na parník si připravíme 56 korkových zátek, zubní párátka, špejle, barevný lepicí papír, nit, napínáčky, nebozez a univerzální lepidlo.
2. Do navrtaného otvoru zasuneme párátko a na ně nasadíme druhou navrtanou zátku.
3. Všechny spojované plochy potřeme univerzálním lepidlem.
4. Vepředu seřízneme zátky jemnou pilkou do špičky tak, aby vznikl tvar přídě.
5. Zátky, ze kterých postavíme kajutu, připevníme k základně párátky.
6. Zátky pro komíny trochu zešíkíme.
7. Kolem trupu položíme pruh červeného lepicího papíru.
8. Lodní zábradlí uděláme z rozpůlených párátek, která zapícháme do základny podél krajů a spojíme je napjatou nití.

33.

Na které místo v úvodním textu byste zařadili následující větu?

Nejprve vyrobíme základnu ze 30 korkových zátek tak, že všechny navrtáme do hloubky 1–2 cm podle nákresu.

- (A) *na začátek*
- (B) *mezi první a druhou větou*
- (C) *mezi šestou a sedmou větou*
- (D) *mezi druhou a třetí větou*

34.

Které z následujících tvrzení vyplývá z úvodního textu?

- (A) *Zád' lodi má tvar do špičky.*
- (B) *Na výrobu parníku nebudeme potřebovat žádné nářadí.*
- (C) *Mezi pomůckami musí být i jemná pilka.*
- (D) *Všechny zátky spotřebujeme na základnu.*

TEXT K ÚLOHÁM 35 A 36

Milá redakce,

jsem velmi rád, že se na trhu objevil časopis s tematikou historie a fantasy. Takový časopis tady prostě chyběl. Proto jsem s očekáváním kupoval i Pevnost speciál, který jste předem avizovali. Byl jsem velice zvědav na filmové ukázky a Váš výběr her. Ukázky a preview byly na tak dobré úrovni, jak jsme si zvykli číst v časopise. Zato hry, které jsou staženy z internetu, kde jsou jako freeware, hodně zaostaly za očekáváním.

Přeji hodně spokojených čtenářů.

Petr Tichý

35.

Která z následujících vět se nejlépe hodí na vynechané místo?

- (A) Podle mého názoru by to pro příště chtělo něco originálnějšího.
- (B) Chtěl jsem psát knihu, protože kámoš taky začal, ale dopadlo to stejně.
- (C) Mapy k Dračímu doupěti jste otiskli zcela bez měřítka.
- (D) Nechci psát o tom, jak byste měli rozšířit rubriky, které mě zajímají.

36.

Co je hlavním cílem uvedeného dopisu?

- (A) pozdravit redaktory časopisu
- (B) zhodnotit Pevnost speciál
- (C) informovat o časopise Pevnost
- (D) srovnat české časopisy o fantasy

TEXT K ÚLOHÁM 37 AŽ 40**TAI CHI CHUAN A CHI KUNG**

Tai chi chuan [taj či čuan] je bojové umění původem z Číny. V současné době je toto „vnitřní“ bojové umění velice populární zejména pro své působení na uzdravení těla a mysli. Pohyby v cvičebních formách jsou sestaveny tak, aby měly bojové použití, ale současně působily na zprůchodnění energetických drah v těle a tím napomohly k jeho uzdravení.

Chi kung [či kung] znamená v překladu vedení energie. Jeho zdravotní účinky jsou podobné jako u tai chi chuanu, ale na rozdíl od něho se chi kung cvičí na místě. Patří sem různá cvičení od protahovacích, uvolňovacích a masážních cvičení po vizualizační a meditační cvičení.

Scházíme se v Mateřské škole Hrabákova 2000:

tai chi chuan – úterý a čtvrtek 19.15 – 20.45 hod.

chi kung – úterý 18.00 – 19.00 hod.

Vyučuje ing. Jitka Horálková, členka Evropské federace tai chi chuanu a chi kungu.

37.

Ze které rubriky zpravodaje městského úřadu pochází úryvek?

- (A) Úspěchy našich škol
- (B) Blahopřejeme
- (C) Stalo se...
- (D) Zájmová činnost

38.

Proč jsou výrazy [taj či čuan] a [či kung] umístěny do hranatých závorek?

- (A) Je to odkaz na informace v odborné literatuře.
- (B) Je tam zapsán japonský název pro uvedené sporty.
- (C) Je tam zapsáno, jak se názvy sportů vyslovují.
- (D) Je to odkaz na to, jak se názvy sportů skloňují.

39.

Které tvrzení vyplývá z uvedeného článku?

- (A) Tai chi chuan je náročné na spotřebu energie.
- (B) Při tai chi chuan se necvičí na jednom místě.
- (C) Jitka Horálková je ředitelkou mateřské školy.
- (D) Zmíněné kurzy jsou pro veřejnost zdarma.

40.

Které z následujících slov je synonymem (slovem podobného významu) ke slovu *populární*?

- (A) komerční
- (B) oblíbený
- (C) dostupný
- (D) častý

TEXT K ÚLOHÁM 41 A 42

KAREL ŠIKTANC: HALÓ, TADY JARO!
(ÚRYVEK)

HALÓ,
tady u Jablonce
není jaro bez viny:
na louce, co nemá konce,
začly ____ modré zvonce –
a tak byla škola kratší
skoro o půl hodiny.

41.

Které z následujících slov se významem i délkou hodí na vynechané místo v básni?

- (A) kvést
(B) růst
(C) modrat
(D) zvonit

42.

Jak jinak lze vyjádřit spojení *louka, co nemá konce* tak, aby zůstal zachován jeho význam v básni?

- (A) nedozírná
(B) neposekaná
(C) soukromá
(D) kruhová

TEXT K ÚLOHÁM 43 A 44

ZDENĚK SVĚRÁK:
KDYŽ SI TÁTA POHVIZDUJE

Když si táta pohvizduje,
dobrý vítr bytem duje,
když si máma brouká,
nemá v hlavě brouka,
celý dům tím kouzlem načich,
i těm kytkám v květináčích
mnohem líp se vede
a kočka šťastně přede.

43.

Která z následujících vět nejlépe vystihuje význam čtvrtého verše?

- (A) Je pěkně upravená.
(B) Má umytou hlavu.
(C) Nic jí netrápí.
(D) Nemyslí na hmyz.

44.

Jak se nazývá zvuková shoda slov *vede – přede*?

- (A) verš
(B) sloka
(C) refrén
(D) rým

TEXT K ÚLOHÁM 45 AŽ 47

O VYHLÁŠKÁCH V KOCOURKOVĚ
(ÚRYVEK)

Zvlášť jejich vyhlášky byly vždy jadrné a zcela jasné. Tak například v čas vztekliny se vyhlašovalo:

Na vědomost se dává, že kdo chce mít psa, musí mít náhubek a musí být uvázán na řetěze.

Jednou o posvícení chtěli hodně užít krupičné kaše, a proto ohlásili:

Před letošním posvícením musí každý kocourkovský sedlák osít dvě míry pole krupicí. Kdo je osel, nechť se přihlásí.

U každého z následujících tvrzení rozhodněte, zda vyplývá z toho, co se píše v uvedeném úryvku.

45. **ano(A) – ne(B)** První věta o vyhláškách je myšlena ironicky. (A)

46. **ano(A) – ne(B)** Z textu první vyhlášky je možno pochopit, že majitel psa musí být uvázán na řetězu. (A)

47. **ano(A) – ne(B)** Slovo *osel* má pouze jeden význam. (B)

TEXT K ÚLOHÁM 48 AŽ 50

(ÚRYVEK)

1. Dřív byla země šedivá a tmavá a smutná na pohled. Všechno, co na zemi rostlo,
2. splývalo, šedivé a hnědé. I pávi byli tenkrát šediví jako popel a oheň doutnal
3. tmavou barvou. Taky blesky byly tmavé, nebyly vidět na nebi, hustém a šedivém.
4. Tam vládla bouřka, nejtmařejší ze všeho. Občas dělala na nebi velké prádlo. Prala
5. nerada, zlostně přetahovala na nebi vaničky, dělala velký rámus, voda cákala
6. z neciček, prádlo na valše hřmělo. (...)
7. Ale něco barevného přece na světě bylo: _____, dítě slunce a deště, sestra rosy.
8. Bouřka byla její teta, ale neměla ji ráda pro její krásu. Schovávala _____ pod velkou
9. hromadu krup, tam _____ ležela zmrzlá, nemohla se pohnout, kroupy ji tlačily a studily.
10. Dole na zemi byly vysoké kurníky na kuřích nožkách. V těch žili kohouti. Ale nebyli
11. zdaleka takoví šviháci jako dneska.

48.

Které z následujících slov patří na vynechané místo?

- (A) luna
- (B) princezna
- (C) včela
- (D) duha

49.

Na kterém řádku úryvku je přirovnání?

- (A) na 1. řádku
- (B) na 2. řádku
- (C) na 4. řádku
- (D) na 10. řádku

50.

Které z následujících slov je synonymem (slovem podobného významu) ke slovu *švihák*?

- (A) náfuka
- (B) mladík
- (C) fešák
- (D) hubeňour

51.

Které z následujících slov se nejvíce blíží opačnému významu slova *pýcha*?

- (A) skromnost
- (B) domýšlivost
- (C) nadutost
- (D) samolibost

52.

Které z následujících slov **neobsahuje** předponu *od-*?

- (A) odpadlý
- (B) odolný
- (C) odmítavý
- (D) odlomený

53.

Který z následujících názvů slovních druhů je slovem mnohoznačným?

- (A) citoslovce
- (B) spojka
- (C) příslovce
- (D) zájmeno

54.

Která z následujících skupin slov obsahuje pouze příbuzná slova?

- (A) západ, padák, padělek
- (B) doskočiště, skokan, skobička
- (C) přísloví, slovník, doslova
- (D) hrubý, hrbatý, hrubka

55.

Které z následujících slov **není** zdrobnělinou?

- (A) synek
- (B) motorek
- (C) motýlek
- (D) oblek